01/01/2023

1 Ιανουαρίου: Εορτάζει ο Μέγας Βασίλειος

/ Βίοι Αγίων

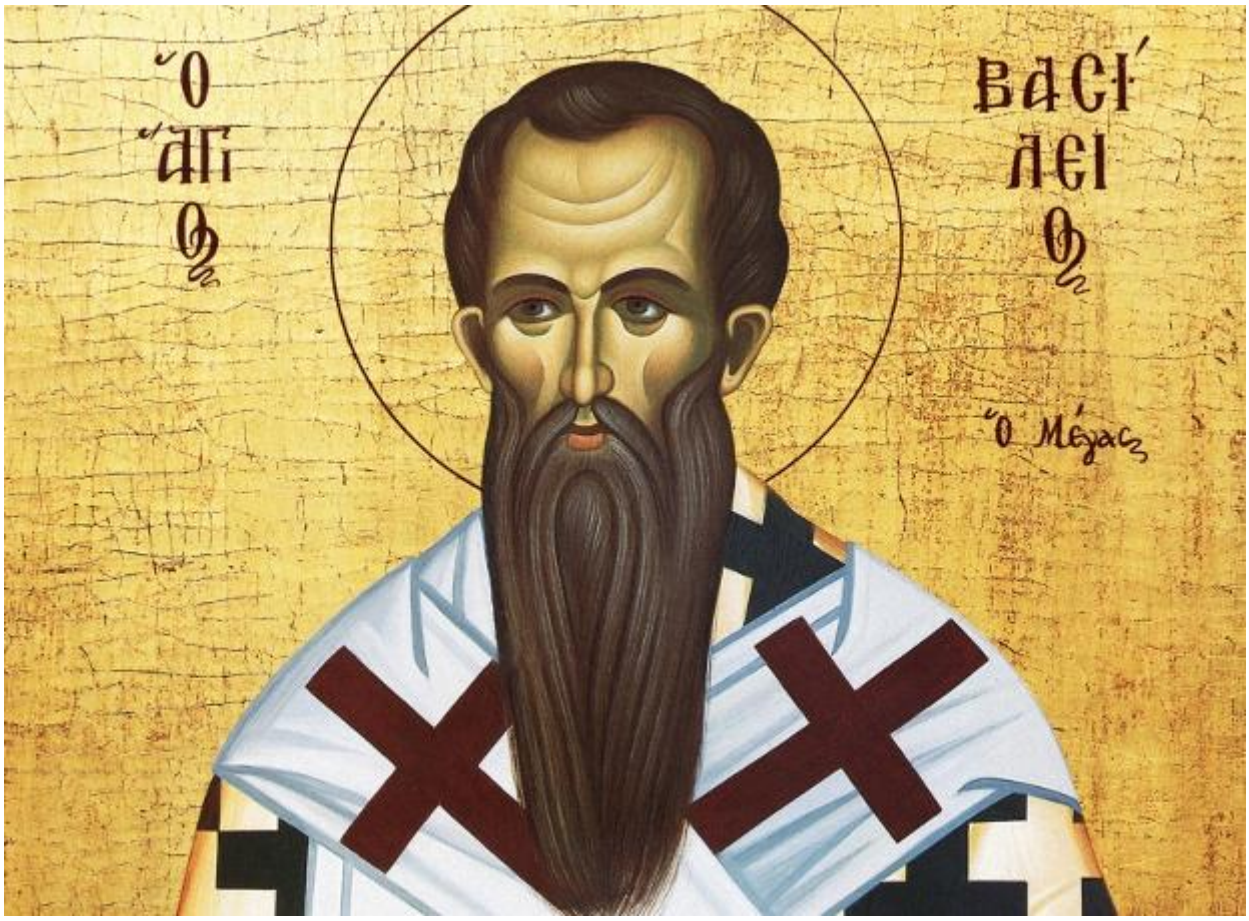

Σήμερα, 1η Ιανουαρίου του νέου έτους 2023, η Ορθόδοξος Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Μεγάλου Βασιλείου, Αρχιεπισκόπου Καισαρείας της Καππαδοκίας, και επιτελεί ανάμνηση της περιτομής που καταδέχθηκε ως Άνθρωπος ο Σωτήρας Χριστός.

Μετά τη μεγάλη δεσποτική εορτή των Χριστουγέννων, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του μεγάλου ιεράρχη της Καππαδοκίας , **του ουρανοφάντωρος Βασιλείου**. Ο μέγας ιεράρχης έγινε γνωστός «εἰς πᾶσαν τὴν γην» κοσμημένος από το ήθος του Χριστού, γεγονός που τον καθιστούσε ξεχωριστό. Ζει τον 4ο αιώνα, το χρυσό αιώνα κατά τον οποίο η Εκκλησία δίνει μεγάλους δογματικούς και θεολογικούς αγώνες. Σε μια εποχή λοιπόν δύσκολη που τους οπαδούς του Αρείου, τους διαδέχονται οι Πνευματομάχοι και τόσοι άλλοι αιρετικοί, την Εκκλησία την εκπροσωπεί μια πλειάδα αγίων ιεραρχών, ανάμεσα τους και το καύχημα της

Καππαδοκίας, ο Μέγας Βασίλειος, ο μέγας ασκητής του Πόντου.

Και όντως ήταν **Μεγάλος** γιατί η οικογένεια που τον ανέθρεψε με το γάλα της ορθοδόξου πίστεως ήταν μεγάλου χριστιανικού ήθους. Ο πατέρας του ήταν ιερέας του Θεού του υψίστου ενώ η μητέρα του, Εμμέλεια ήταν ξακουστή για την αγιότητά της. Ακόμα και η γιαγιά του αγίου, η Μακρίνα, μαθήτρια του αγίου Γρηγορίου του θαυματουργού, ήταν αγία μορφή. Όλα τα μέλη της οικογένειας (άγιος Γρηγόριος Νύσσης, ο Ναυκράτιος ο θαυματουργός, Πέτρος αρχιεπίσκοπος Σεβαστείας, αγία Μακρίνα) χαρακτηρίζονταν από μεγάλη αρετή και αγιότητα καθότι κληρονόμησαν τις άγιες καταβολές των προγόνων και των γονέων τους. Η αγιότητα εδώ φαντάζει κληρονομικό κύτταρο που μεταδίδεται σαν «ιδεοπλασία» όπως θα μας δίδασκε ο άγιος των Αθηνών, Πορφύριος ο Καυσοκαλυβίτης. Η αγιότητα σαν ισχυρό βίωμα της μάνας γεννά άγιους καρπούς. Η αγία τεκνογονία και παιδοποιΐα αναδεικνύει αγίους.

Ο Μέγας Βασίλειος μετά την πρώτη χριστιανική παιδεία που δέχτηκε από τη γιαγιά και τη μάνα του, μεταβαίνει στα σπουδαία κέντρα πολιτισμού για να μορφωθεί. Οι σπουδές του ξεκινούν από την Κωνσταντινούπολη και συνεχίζονται στην Αθήνα. Μαθαίνει καλά τα «θύραθεν» ελληνικά γράμματα, και γίνεται ένας σπουδαίος επιστήμονας της εποχής του, που διαχρονικά την αξία του αναγνωρίζει και ο σύγχρονος επιστημονικός κόσμος. Τι να πρωτοθαυμάσει κανείς από τα έργα του την «Εξαήμερο», τους λόγους του προς τους νέους, τις θεολογικές του πραγματείες ή τις παιδαγωγικές του νύξεις που είναι πέρα για πέρα διαχρονικές;

Το πιο αξιοθαύμαστο και άκρως συγκινητικό όμως που απορρέει από το βίο του αγίου Βασιλείου δεν είναι μόνο τα συγγράμματά του στα οποία βέβαια διατυπώθηκε η αυθεντία του χαρακτήρα και η γνησιότητα της Θεολογίας του. Κατά την παραμονή του στην Αθήνα για τις φιλοσοφικές και ρητορικές σπουδές του αναπτύσσει πρακτικά μια Θεολογία ζωής που σήμερα μας λείπει τη Θεολογία της πραγματικής φιλίας και αδερφοσύνης. Εκεί θα συναντήσει έναν άλλο γνήσιο ασκητή, το Γρηγόριο τον Θεολόγο με τον οποίο θα τους δέσει μια άνευ ορίων αδερφική αγάπη. Η γνησιότητα της φιλίας τους, τους δένει τόσο ώστε να μην διαφέρουν ο ένας από τον άλλο. Και οι δύο άριστοι των αρίστων στην επιστήμη τους. Ωστόσο ο ένας απέδιδε το πρωτείο στον άλλον. Η επιθυμία τους ήταν η πρόοδος του καθενός, γι’ αυτό και η χαρά τους εκτός από ανυπόκριτη ήταν και αξεπέραστη όταν η διάκριση δινόταν στον άλλο. Έτσι οι δύο φίλοι ήταν δύο σώματα μα ένα πνεύμα και μια ψυχή και αυτό βέβαια το όφειλαν στην χριστιανική τους ηθική. Η γνησιότητα της χριστιανικής τους αγάπης ήταν αποτέλεσμα του ότι μεταξύ τους δεν αλληλοκοιτάζονταν με προσωπεία και με μάσκες, πράγμα που σήμερα έχει εξαφανίσει τη γνήσια φιλία, αλλά με καθαρά πρόσωπα. Πραγματικά

υπάρχει αυτή η διαφάνεια στους σημερινούς ανθρώπους; Έχω την εντύπωση πως ο εγωισμός κάποιες φορές υπερτερεί, με αποτέλεσμα να φθονούμε τέτοια παραδείγματα γνήσιας αδερφικής αγάπης.

Επίσης η σχέση τους, τους διαφοροποιεί από όλους καθότι η **Φιλοσοφία** που σπουδάζουν γι' αυτούς σημαίνει και κάτι άλλο. Η Φιλοσοφία γι' αυτούς έχει ένα άλλο περιεχόμενο. Θα γίνει το όπλο με το οποίο θα χτυπήσουν μετά τους αιρετικούς. Έγινε το εφόδιο για να μιλήσουν για ένα πολύ επιστημονικό και προηγμένο χριστιανισμό που κάποιοι τον υποτιμούσαν σαν άσημη διδασκαλία.

Ο Βασίλειος κατά τη διαμονή του στην Αθήνα ζει απλά και ασκητικά. Δεν τρώει κρέας ούτε ψάρι παρά μόνο λίγο ψωμί, λάχανα, και νερό. Η ασκητική του ζωή συγκίνησε ακόμα και το δάσκαλό του, Εύβουλο, ο οποίος χάριν του ισχυρού παραδείγματος του Βασιλείου γίνεται χριστιανός. **Ο άγιος Βασίλειος** λοιπόν ως μια ασκητικότατη μορφή δεν ταυτίζεται σε καμία περίπτωση με τον παχουλό κατακόκκινο Άη Βασίλη που φέρνει δώρα στα μικρά παιδιά. Αυτή η όψη του Άη Βασίλη είναι παρμένη από το δυτικό κόσμο του υλισμού και της κατανάλωσης που δυστυχώς την υιοθετήσαμε και εμείς. Ο Μέγας Βασίλειος σκόρπισε σπουδαία δώρα στην εποχή του: **τη «Βασιλειάδα»,** πτωχοκομεία, ορφανοτροφεία, ενδιαφερόταν και θυσίαζε τον εαυτό του για την κάθε ψυχή του ποιμνίου του. Τα δώρα του δεν είχαν απλά υλικό αντίκρισμα αλλά εμπνέονταν από βαθιά αγάπη. Αφού βίωσε την τέλεια αγάπη του Θεού μέσα από την άσκηση και την προσευχή, την ανταποδίδει περισσώς προς τον κάθε αδερφό του.

Μετά τις σπουδές του στην Αθήνα, **ο Βασίλειος** σε ηλικία τριάντα ετών μετέβηκε στα Ιεροσόλυμα όπου προσκύνησε τα άγια μέρη και έπειτα βαπτίστηκε στον Ιορδάνη ποταμό. Αργότερα πηγαίνει στην Αντιόχεια όπου χειροτονείται διάκονος και παραμένει εκεί. Όντας στην Αντιόχεια μαθαίνει ότι ο πατέρας του νοσεί και επιστρέφει στην Καισάρεια. Με το που επιστρέφει στη γενέτειρά του γίνεται ιερέας και έπειτα αρχιεπίσκοπος. Αρχιεπίσκοπος τότε ήταν ο Ευσέβιος τον οποίο οραμάτισε ο Θεός αποκαλύπτοντας του τον διάδοχό του, Βασίλειο. Έτσι μετά την κοίμηση του Ευσεβίου, ο Μέγας Βασίλειος ανέβηκε στον αρχιεπισκοπικό θρόνο. Ο λαός τον αγαπά και τον εκτιμά ως σπουδαίο και άγιο ποιμενάρχη.

Το έργο του το ποιμαντικό αξιοζήλευτο για κάθε επίσκοπο και η προσφορά του στην Εκκλησία ανεκτίμητη. Θεωρείται ο θεμελιωτής του κοινοβιακού μοναχισμού, ενώ τα συγγράμματά του τον καθιστούν σπουδαίο και τρανό Θεολόγο της Εκκλησίας. Το σπουδαιότερο όμως όλων όσων έχει γράψει είναι ίσως η Θεία Λειτουργία. Κατόπιν αποκάλυψης του Χριστού ο Βασίλειος συγγράφει Θεία Λειτουργία που τελείται μέχρι σήμερα δέκα φορές το χρόνο. Αυτή η Θεία Λειτουργία μεγαλύτερη από εκείνην του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου

και ίσως πιο πυκνή σε θεολογία, τελείται τις πέντε Κυριακές της Σαρακοστής, τη Μεγάλη Πέμπτη, το Μέγα Σάββατο, την παραμονή των Χριστουγέννων και των Φώτων και την πρώτη του χρόνου.

Ας βιώσουμε λοιπόν την φετινή πρωτοχρονιά με φάρο τη **Θεία Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου** και ας αναμετρηθούμε με τις αρετές του **Μεγάλου Ιεράρχη**. Η αγάπη που διακατέχει τη σχέση του με τον αδερφικό του φίλο είναι γνήσια, και όχι συναισθηματική και ιδιοτελής. Η σύγχρονη οικογένεια και κοινωνία έχει μεγάλη ανάγκη από αυτού του είδους την αγάπη. Η χριστιανική αγάπη ανέθρεψε και αναθρέφει πολλούς, αναδεικνύει όμως τέτοιες μεγάλες προσωπικότητες; Υπάρχουν άραγε μεγάλοι ασκητές και εραστές των θείων; Και η απάντηση νομίζω πως είναι καταφατική αν στραφούμε στις μορφές των σύγχρονων αγίων, που αποδεικνύουν ότι η αγιότητα υφίσταται και θα συνεχίσει σε όλες τις εποχές, όσο δύσκολες και «σκοτεινές» μπορεί να φαίνονται.

Πηγή: Ιερά Μητρόπολη Κιτίου – π. Νικόλαος Πάτσαλος